

List XVI. řádného generálního shromáždění biskupské synody Božímu lidu

Drahé sestry, drazí bratři,

zatímco se jednání prvního zasedání XVI. řádného generálního shromáždění biskupské synody chýlí ke konci, chceme spolu s vámi všemi děkovat Bohu za krásnou a obohacující zkušenost, kterou jsme prožili. Tento požehnaný čas jsme strávili v hlubokém společenství s vámi všemi. Podporovaly nás vaše modlitby a nesli jsme s vámi vaše očekávání, otázky i obavy. Podle přání papeže Františka, které projevil před dvěma lety, byl zahájen dlouhý proces naslouchání a rozlišování, proces otevřený veškerému Božímu lidu, z něž nikdo nebyl vyloučen. Směřoval k tomu, abychom „společně putovali“ pod vedením Ducha Svatého jako učedníci misionáři, kteří jsou vtaženi do následování Ježíše Krista.

Zasedání, kterého jsme se od 30. září účastnili v Římě, představuje v tomto procesu důležitou fázi. V mnoha ohledech se jedná o bezprecedentní zkušenost. Poprvé byli na pozvání papeže Františka přizváni muži i ženy, aby na základě svého křtu zasedli k jednomu stolu a účastnili se při shromáždění biskupské synody nejen diskuzí, ale také hlasování. Společně jsme ve vzájemné komplementaritě našich povolání, charismat a služeb intenzivně naslouchali Božímu slovu i zkušenostem ostatních lidí. Za pomoci metody rozhovoru v Duchu jsme se pokorně dělili o bohatství i chudobu našich společenství ze všech kontinentů a snažili jsme se rozpoznat, co chce Duch Svatý říci dnešní církvi. Tak jsme také zakusili, jak důležité je podporovat vzájemnou výměnu mezi latinskou tradicí a tradicemi východního křesťanství. Účast bratrských delegátů z jiných církví a církevních společenství naše diskuse hluboce obohatila.

Naše shromáždění se odehrávalo v kontextu světa zasaženého krizí a jeho rány i skandální nerovnosti bolestně rezonovaly v našich srdcích a dodávaly naší práci zvláštní závažnost zejména proto, že někteří z nás pocházejí ze zemí, kde zuří válka. Modlili jsme se za oběti smrtícího násilí a nezapomínali jsme ani na všechny, které bída a korupce donutily vydat se nebezpečnou cestou migrace. Ujistili jsme všechny o své solidaritě a angažovanosti po boku lidí celého světa, kteří usilují o budování spravedlnosti a míru.

Ve shodě s výzvou Svatého otce jsme značný prostor věnovali tichu, abychom podpořili vzájemné naslouchání a touhu po společenství v Duchu Svatém. Během úvodní ekumenické vigílie jsme zakusili, jak v tiché kontemplaci ukřižovaného Krista roste touha po jednotě. Kříž je vlastně jedinou katedrou toho, který vydal sám sebe za spásu světa a svěřil své učedníky Otcí, „ať všichni jsou jedno“ (Jan 17,21). Pevně sjednoceni nadějí, kterou přineslo jeho zmrtvýchvstání, jsme mu svěřili náš společný domov, kde volání země i chudých zní stále naléhavěji: „Laudate Deum!“ („Chvalte Boha!“), jak nám na začátku naší práce připomněl papež František.

Den za dnem jsme cítili naléhavé volání k pastoračnímu a misijnímu obrácení. Povoláním církve je totiž hlásat evangelium tak, že se nezaměřuje sama na sebe, ale dává se do služeb nekonečné lásky, kterou Bůh miloval svět (srov. Jan 3,16). Když byli u příležitosti této synody na to, co od církve očekávají, dotázáni lidé bez domova nedaleko Svatopetrského náměstí, odpověděli: „Lásku!“. Tato láska musí vždy zůstat vroucím srdcem církve – láska trinitární a eucharistická, jak připomněl papež 15. října, v polovině našeho shromáždění, a odvolával se přitom na poselství sv. Terezie od Dítěte Ježíše. Důvěra nám pak dává odvahu a vnitřní svobodu, kterou

jsme zakusili, když jsme neváhali svobodně a pokorně vyjádřit to, v čem se shodujeme, i to, co nás rozděluje, své touhy i otázky.

A nyní? Doufáme, že zbývající měsíce před druhým zasedáním v roce říjnu 2024 umožní všem konkrétně se podílet na dynamice misijního společenství, které se slovem „synoda“ označuje. Nejde o ideologii, ale o zkušenost zakořeněnou v apoštolské tradici. Jak na začátku tohoto procesu připomněl papež: „Může hrozit, že společenství a misie zůstanou jen poněkud abstraktní pojmy, pokud nebudeme pěstovat církevní praxi, která vyjadřuje konkrétnost synodality (...) a podporuje skutečné zapojení každého a všech“ (9. října 2021). Existuje mnoho výzev a četné otázky: souhrnná zpráva z prvního zasedání upřesní body, kde jsme dosáhli shody, zdůrazní otázky otevřené a také naznačí, jak bude naše práce pokračovat.

Aby církev ve svém rozlišování pokročila, musí bezpodmínečně naslouchat všem, počínaje těmi nejméně. To vyžaduje cestu obrácení, která je zároveň cestou chvály: „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci ukryl před moudrými a chytrými, odhalil jsi je maličkým!“ (Lk 10,21). Znamená to naslouchat těm, kterým se ve společnosti upírá právo mluvit nebo kteří se cítí vyloučení, a to i od církve. Znamená to naslouchat lidem, kteří se stali obětí rasismu ve všech jeho podobách – v některých regionech zejména domorodým obyvatelům, jejichž kulturami se pohrdá. Církev naší doby má především povinnost naslouchat v duchu obrácení těm, kdo se stali obětmi zneužívání ze strany některých členů těla církve, a také se konkrétně a strukturálně zavázat k tomu, aby se nic takového již neopakovalo.

Církev musí naslouchat také laikům, ženám i mužům, kteří jsou na základě svého křestního povolání zváni ke svatosti: svědectví katechistů, kteří jsou v mnoha situacích prvními hlasateli evangelia, také prostotě a živosti dětí, nadšení mladých lidí i jejich otázkám a prosbám a rovněž snům, moudrosti a paměti starších lidí. Církev musí naslouchat rodinám, jejich výchovným problémům a křesťanskému svědectví, které v dnešním světě nabízejí. A musí přijmout i hlas těch, kteří se chtějí zapojit do laických služeb a podílet se na rozlišování a rozhodovacích strukturách.

Pro další pokrok v synodálním rozlišování církev zejména potřebuje ještě více shromažďovat slova a zkušenosti vysvěcených služebníků: kněží – hlavních spolupracovníků biskupa, jejichž svátostná služba je nepostradatelná pro život celého těla, a jáhnů, kteří svou službou vyjadřují péči celé církve o ty nejzranitelnější. Musí také dát na pochybnosti, které jí přednáší prorocký hlas zasvěceného života, bdělý strážce volání Ducha. A musí být rovněž pozorná ke všem, kdo nesdílejí její víru, ale hledají pravdu – všem, v nichž je také přítomen a působí Duch, který „všem dává možnost, aby se přičlenili k tomuto velikonočnímu tajemství“ (Gaudium et spes, 22).

„Svět, ve kterém žijeme a který jsme povoláni milovat a sloužit mu i s jeho rozpory, totiž vyžaduje, aby církev posílila spolupráci ve všech oblastech svého poslání. Právě tuto cestu synodality Bůh od církve třetího tisíciletí očekává“ (papež František, 17. října 2015). Nemusíme se bát na tuto výzvu odpovědět. Maria, Matka církve a ta, která byla první na cestě, naši pouť doprovází. V radosti i v bolesti nám ukazuje svého Syna a vybízí nás k důvěře. A on, Ježíš, je naší jedinou nadějí!

Vatikán, 25. října 2023